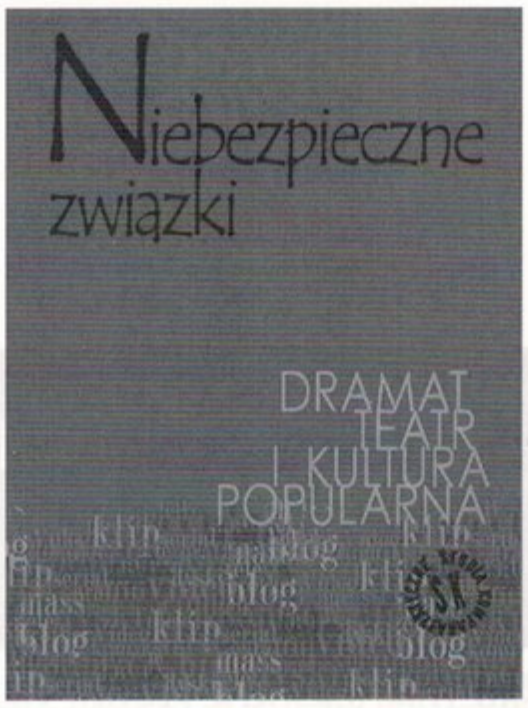

Niebezpieczne związki. Dramat, teatr i kultura popularna

pod red. Ewy Partygi
i Piotra Morawskiego
Oficyna Wydawnicza Errata
Warszawa 2010

Książka jest owocem projektu badawczego, którego tematem były związki współczesnego dramatu i teatru z kulturą popularną. *Niebezpieczne związki* są więc ważne choćby z tego powodu, że kompleksowo wprowadzają w obszar badań teatrologicznych nowe i najnowsze ujęcia popkultury.

Dzięki temu znajdziemy tu artykuły, które rewidują z tego punktu widzenia dawne zjawiska, na przykład ciekawy tekst Piotra Morawskiego o widowiskach misteryjnych w średniowieczu. Nie wszyscy zajmują się popkulturowymi odniesieniami w spektaklach i dramatach. Autorów interesuje problem kreacji wizerunku (Modrzejewska, Eichlerówna, czy Lupa). Osobny blok dotyka relacji między sceną a widownią. Coraz częściej bowiem komunikacja w teatrze, a nawet strategie kontaktu z widzem opierają się na schematach kultury popularnej. Zostaje to ciekawie pokazane na przykładach konkretnych, bardzo różnych spektakli.

Popkultura nadal wywołuje podejrzliwość. Także u autorów tej książki. Namysł podjęty mimo własnych wątpliwości może nam pomóc ustosunkować się do tych nieelitarnych zjawisk w sztuce teatru, który niebezpiecznie balansuje między „wysokim" i „niskim".

k.t-s

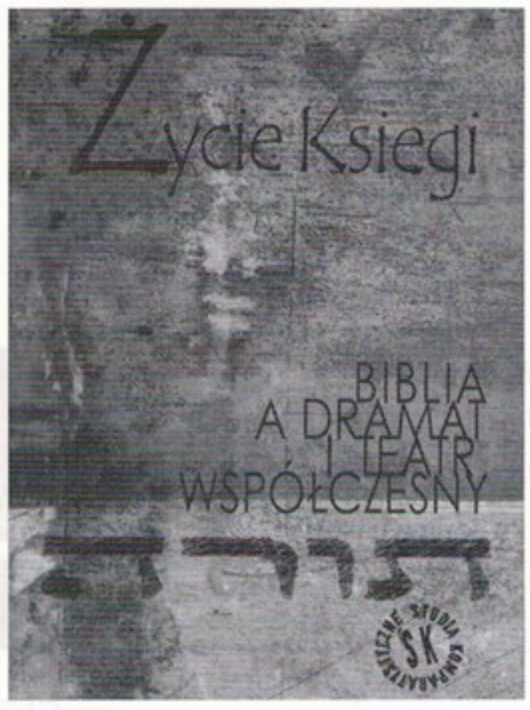

Życie Księgi. Biblia a dramat i teatr współczesny

pod red. Ewy Partygi
i Marii Prussak
Oficyna Wydawnicza Errata
Warszawa 2010

Problem życia Księgi w dwudziestowiecznym dramacie i teatrze postawiony został najpierw jako temat konferencji naukowej, a teraz pokonferencyjnego tomu. Jego redaktorki, Ewa Partyga i Maria Prussak, zaproponowały krytyczny namysł, którego brakowało na gruncie teatrologii. Układ tekstów, rzetelnych i świetnie przygotowanych do druku, pozwala wyłonić się z nich kilku wątkom. To choćby refleksja nad dzisiejszymi sposobami czytania Biblii przez reżyserów i dramaturgów czy pytanie o to, jak biblijny tekst traktowany jest w naszej, pluralistycznej kulturze i jaki wpływ na strategie twórców ma nikła wiedza religijna współczesnego odbiorcy.

Różnorodność autorów, specjalizujących się w odrębnych dziedzinach i okresach, powoduje, że „współczesna recepcja" sięga od Ibsena i Jewreinowa do Wyrypajewa, Kane, Stasiuka, a także Kantora, Teatru ZAR i Zadary. Także „motywy biblijne" rozumiane są przez badaczy w różny sposób. W książce przeczytać więc można o Biblii jako tekście kultury, do którego struktur estetycznych odnoszą się artyści. Ale okazuje się, że – przywoływana *à rebours*, buntowniczo, czy pozornie nieobecna – nadal jest ona dla nich Księgą.

Anna Szymonik

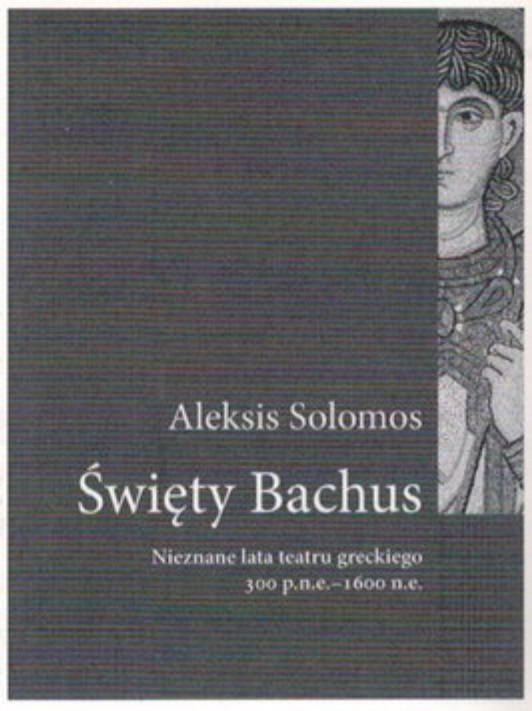

Aleksis Solomos

Święty Bachus. Nieznane lata teatru greckiego 300 p.n.e. – 1600 n.e.

Instytut im. Jerzego Grotowskiego
Wrocław 2010

Autorem książki jest grecki reżyser teatralny. To ważna perspektywa. Greckocentryczny punkt widzenia sprawia, że teatr bizantyjski staje się tu całością. Solomos polemizuje z przekonaniem, że sztuka sceniczna skończyła się w antyku i odrodziła dopiero na średniowiecznym Zachodzie. Istniała ona ciągle, gdyż wynika z potrzeby ludzkiej ekspresji.

W swoich analizach Solomos odnosi się do sztuki bliskiej nowożytnemu człowiekowi Zachodu (do Szekspira, Czechowa). Pisząc na przykład o rzymskim pantomimie, obrazuje tę konwencję postaciami Charliego Chaplina i Marcela Marceau. Warto skonfrontować się z formułowanymi przez autora tezami, choćby tą, że modyfikacje konwencji teatralnych były odpowiedzią na zmiany w oczekiwaniach publiczności.

Książka pisana jest przez praktyka teatralnego, więcej zatem w niej zmysłu teatralnego niż historycznych czy filologicznych interpretacji. Stąd biorą się nadinterpretacje oraz błędy faktograficzne (korygowane przez polskich redaktorów). Mimo to warto uwzględnić wschodnią perspektywę historii teatru europejskiego.

Paweł Stangret